

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS VUOSILUOKAT 7-9

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen:

- erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa toimimisen taidon vahvistaminen
- omasta ja muiden viestinnästä syntyvien vaikutelmien ja merkityksien havainnoiminen
- kuuntelemisen ja puhumisen taitojen harjoittelu ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa
- havaintojen tekeminen viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja niiden omaksuminen osaksi omaa kielenkäyttöä
- tutustuminen teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla
- puheen ja kokonaisilmaisun keinojen harjoittaminen itseilmaisussa
- valmisteltujen puhe-esitysten pitämisen ja havainnollistamisen harjoittelu
- omien vuorovaikutustaitojen ja viestintätapojen arvioimisen harjoittelu ja niiden kehittämiskohteiden havaitseminen

S2 Tekstien tulkitseminen:

- tekstien tulkinnan taitojen syventäminen lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä
- tekstin ymmärtämisen strategioiden syventäminen ja lukutaidon kehittymisen seuraaminen
- erilaisiin pohtiviin ja kantaan ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin tutustuminen, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostutteluun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamiseen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin
- kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin tutustuminen
- tekstien tarkoituksien ja kohderyhmien pohtiminen ja kriittisen lukijan kysymysten esittäminen
- luettuun eläytyminen, oman elämän reflektointi luetun avulla ja lukukokemusten jakaminen
- lukuharrastuksen laajentaminen nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen
- kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitojen harjoittelu

- käsitteiden käytön lisääminen tekstien tarkastelussa ja vertailussa
- kielen kuvallisuuden ja symboliikan tunnistaminen ja tulkitseminen
- fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemuksen syventäminen
- tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin tutustuminen ja niiden luotettavuuden arvioiminen

S3 Tekstien tuottaminen:

- fiktiivisten ja ei-fiktiivisten tekstien tuottaminen kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä
- tekstien tuottaminen vaiheittain, palautteen antaminen ja vastaanottaminen tekstin tuottamisen eri vaiheissa
- erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin perehtyminen
- kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja erityisesti pohtivien ja kantaa ottavien tekstien tyypillisten tekstuaalisten, visuaalisten ja kielellisten piirteiden opiskeleminen ja tämän tiedon hyödyntäminen tuottaessa omia tekstejä.
- tekstien kohdentaminen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttaminen eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi
- kirjoitettujen tekstien elementtejen tutkiminen ja tämän tiedon hyödyntäminen omista teksteistä
- kirjoitetun yleiskielen piirteiden ymmärtäminen: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteiden hahmottaminen (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita.
- erilaisten ajan ja suhtautumisen ilmaisutapojen tarkasteleminen ja niiden käytön harjoittelu omista teksteistä
- sanastoon liittyvien rekisteri- ja tyylipiirteiden tutkiminen ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat.
- kirjoitetun yleiskielen konventioiden käyttäminen omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa
- opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitojen vahvistaminen (kuten referoiminen, tiivistäminen, muistiinpanojen teko ja lähteiden käyttö).
- tekijänoikeuksiin perehtyminen ja tekijänoikeuksien noudattaminen omia tekstejä tuottaessa

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:

- tekstien ja niiden rakentamien merkityksien tutkiminen
- käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella
- kielen rakenteiden ja eri rekistereille ja tyyyleille tyypillisten piirteiden havainnoiminen tekstejä eritellen

- kielellisten valintojen vaikutus tekstin tyyliin ja sävyyn
- Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin tutustuminen
- suomen vertaileminen oppilaille tuttuihin kieliin
- suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin tutustuminen
- kielten vaikutus toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- kulttuurin käsite ja sen eri ilmenemismuodot, kuten kansanperinne, elokuva, teatteri, puhekulttuuri ja mediakulttuurin eri muodot
- kulttuurin tuottaminen itse
- kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin tutustuminen
- nuortenkirjojen, klassikoiden ja nykykirjallisuuden monipuolinen lukeminen, myös tietokirjoja käsittelyyn
- aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen kannustaminen